

Formulation of Reporting and Disclosure Components in the Insurance Industry of Iran with Emphasis on Regulation No. 88

Mona Parsaei^{1,*}, Leili Niakan², Parastou Mostafaei³, Tooba Haghighat⁴

¹ Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran

² Assistant Professor, General Insurance Research Group, Insurance Research Center, Tehran, Iran

³ Life Insurance Specialist, Central Insurance of I.R. Iran, Tehran, Iran

⁴ Ph.D. Candidate in Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran

ARTICLE INFO

KEYWORDS:

Disclosure of Information
Regulation No. 88
Iran Insurance Industry
Information Reporting

ABSTRACT

BACKGROUND AND OBJECTIVES: The purpose of drafting regulations and disclosure requirements, both for supervisory bodies and the public, is to reduce information asymmetry, enhance transparency, and improve comparability to boost market efficiency and regulation. The insurance regulatory body in each country enacts laws and regulations regarding information disclosure to protect the rights of stakeholders. Given the necessity of determining the level of reporting and disclosure regulations for insurance companies, the present study aims to develop reporting and disclosure components in Iran.

METHODS This research is an applied study, where in the first stage, the challenges of Regulation No. 88, ratified by the High Council of Insurance, titled "Reporting and Disclosure of Information by Insurance Institutions are identified through interviews and content analysis. Then, by reviewing reporting and disclosure regulations in Iran's insurance industry, international regulatory frameworks, the European Union, and selected countries, reporting and disclosure components are identified and extracted through document analysis and content analysis. Finally, by leveraging the opinions of subject matter experts, the proposed components for reporting and disclosure are identified through a questionnaire using the fuzzy Delphi method and reaching a consensus.

FINDINGS: The results are analyzed in three sections: "Fundamental Concepts," "Key Principles in Determining Reporting and Disclosure Requirements," and "Review and Evaluation Process by the Supervisory Authority." The findings in the first section, indicate that reported information must have qualitative characteristics and be understandable to users. In the second section, the results show that a precise framework should be developed and implemented. Additionally, a supervisory plan must be designed to determine the frequency and scope of monitoring the reporting process. In the third section, the findings emphasize the corporate governance framework and the importance of analyzing board meeting minutes, auditors' reports, and ownership structure evaluations. Furthermore, risk management reporting should include a risk appetite statement, a risk management strategy, and a business plan addressing significant risks over three years, along with the internal capital adequacy assessment process. For public disclosure, the study identified key indicators such as company specifications; corporate governance framework; technical reserves; financial instruments and other investments; underwriting, investment, and liquidity risks; asset-liability management, capital adequacy (solvency); financial performance; and corporate sustainability.

CONCLUSION: This study provides a descriptive overview of the current regulations on reporting and disclosure in the insurance industry in Iran and globally. It also offers guidance for developing a reporting and disclosure model tailored to the Iranian insurance industry. To improve supervisory processes and enhance transparency and the quality of information for reporting and disclosure purposes, it is recommended to design a comprehensive database for public reporting and disclosure. Information should be categorized into tiers, and a precise reporting and disclosure timeline should be announced accordingly. Additionally, the components of reporting and public disclosure should be revised, and a practical guideline for

the regulatory framework should be developed. This guideline should clearly define the elements of reporting and disclosure to promote greater transparency and improve comparability across insurance institutions.

Iran. J. Insur. Res., **(*) : *-*, *****

Iranian Journal of Insurance Research

(IJIR)

Homepage: <https://ijir.irc.ac.ir/?lang=fa>

تدوین مولفه‌های گزارشگری و افشای اطلاعات در صنعت بیمه ایران با تأکید بر آیین‌نامه شماره ۸۸^۱

منا پارسایی^{۱*}، لیلی نیاکان^۲، پرستو مصطفایی^۳، طوبی حقیقت^۴

^۱ استادیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

^۲ استادیار، گروه پژوهشی بیمه عمومی، مرکز تحقیقات بیمه، تهران، ایران

^۳ کارشناس بیمه عمر، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ایران

^۴ دانشجوی دکتری حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

^۱ این مقاله مستخرج از طرح پژوهشی با همین عنوان است که توسط نویسندگان و با حمایت مالی و معنوی پژوهشکده بیمه انجام شده است.

کلمات کلیدی:

افشای اطلاعات

آیین‌نامه شماره ۸۸

صنعت بیمه

گزارشگری اطلاعات

پیشینه و اهداف: هدف از تدوین مقررات و الزامات گزارشگری و افشا، هم در مقابل نهادهای ناظر و هم در برابر عموم، کاهش اطلاعات نامتقارن، افزایش شفافیت اطلاعاتی و بهبود قابلیت مقایسه به منظور بهبود کارایی و تنظیم بازار است. نهاد نظارتی بیمه در هر کشوری، در راستای رعایت حقوق ذینفعان اقدام به وضع قوانین و مقرراتی در خصوص افشای اطلاعات نموده است. با توجه به ضرورت تعیین نمودن سطح مقررات گزارشگری و افشای اطلاعات برای شرکت‌های بیمه، هدف پژوهش حاضر تدوین مولفه‌های گزارشگری و افشای اطلاعات در ایران می‌باشد.

روش‌شناسی: این پژوهش، مطالعه‌ای کاربردی است که در مرحله اول، چالش‌های آیین‌نامه شماره ۸۸ مصوب شورایی بیمه با عنوان "گزارشگری و افشای اطلاعات مؤسسات بیمه" از طریق مصاحبه و با استفاده از روش تحلیل محتوا شناسایی می‌شوند. سپس، با بررسی مقررات گزارشگری و افشای اطلاعات در صنعت بیمه ایران، چارچوب‌های مقرراتی بین‌المللی، اتحادیه اروپا و کشورهای منتخب، مولفه‌های گزارشگری و افشا از طریق سندکاوی و روش تحلیل محتوا شناسایی و استخراج می‌گردند. در نهایت با بهره‌گیری از نظرات خبرگان موضوع، مولفه‌های پیشنهادی گزارشگری و افشای اطلاعات از طریق پرسشنامه با استفاده از روش دلفی فازی و رسیدن به اجماع نظر شناسایی می‌شوند.

یافته‌ها: نتایج در سه بخش شامل "مفاهیم بنیادی"، "اصول اساسی در تعیین الزامات گزارشگری و افشای اطلاعات"، و "فرآیند بررسی و ارزیابی توسط نهاد ناظر" تحلیل شده است. در تفسیر بخش اول، نتایج نشان داد که اطلاعات گزارش شده باید دارای ویژگی‌های کیفی و برای کاربران قابل درک باشد. نتایج بخش دوم نشان داد که باید چارچوبی دقیق تدوین و استقرار یابد. همچنین طرح نظارتی باید برای تعیین تواتر و گستره نظارت بر فرایند گزارشگری طراحی گردد. در بخش سوم، بر چارچوب راهبری شرکتی و اهمیت تجزیه و تحلیل صورتجلسات هیات مدیره، گزارش‌های حسابرسان و ارزیابی ساختار مالکیت تأکید شد. همچنین، گزارشگری مدیریت ریسک باید شامل بیانیه اشتباهی ریسک، استراتژی مدیریت ریسک، و برنامه کسب و کار شامل ریسک‌های بااهمیت سه ساله و فرایند ارزیابی داخلی کفایت سرمایه باشد. برای افشای عمومی، شاخص‌های مشخصات شرکت، چارچوب راهبری شرکتی، ذخایر فنی، ابزارهای مالی و دیگر سرمایه‌گذاری‌ها، ریسک‌های بیمه‌گری، سرمایه‌گذاری و نقدینگی، مدیریت دارایی و بدهی، کفایت سرمایه (توانگری)، عملکرد مالی و پایداری شرکتی تأیید شد.

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش ضمن توصیفی از وضعیت فعلی مقررات گزارشگری و افشای اطلاعات در صنعت بیمه ایران و جهان، رهنمودی برای تدوین الگوی گزارشگری و افشا در صنعت بیمه ایران فراهم می‌کند. در این راستا، پیشنهاد می‌شود یک پایگاه اطلاعاتی جامع برای مقاصد گزارشگری و افشای عمومی اطلاعات طراحی شود. اطلاعات سطح‌بندی گردد و زمانبندی دقیق گزارشگری و افشا متناسب با آن اعلام گردد، مولفه‌های گزارشگری و افشای عمومی اطلاعات بازنگری و دستورالعمل کاربردی برای آیین‌نامه، که مشخص‌کننده دقیق عناصر گزارشگری و افشا باشد، جهت ایجاد شفافیت بیشتر و افزایش قابلیت مقایسه بین مؤسسات بیمه تدوین شود.

مقدمه

شکوفایی صنعت بیمه به مقررات‌گذاری و نظارت مؤثر وابسته است، زیرا این عوامل به توان ایفای تعهدات بیمه‌گران و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین بیمه‌گران و بیمه‌گذاران کمک می‌کند. مطالعه تجارب

جهانی و استانداردهای بین‌المللی می‌تواند به بهبود فرایندهای نظارتی و رفع چالش‌های موجود کمک کند. افشای کافی اطلاعات به افزایش اعتماد بیمه‌گذاران و سایر ذینفعان و رشد و توسعه بازار بیمه منجر می‌شود (Kucuk, 1998; Hajipour et al., 2020; Kayyal et al., 2019).

Kucuk (1998) بین سه رکن اصلی افشای اطلاعات در بیمه تمایز قائل می‌شود: افشای اطلاعات مالی؛ افشای اطلاعات مربوط به

محصول، قیمت و مکانیزم‌های جبران خسارت؛ و افشای عوامل مرتبط با ریسک. گزارش‌دهی کافی در مورد عملکرد یک شرکت بیمه نه تنها برای مصرف‌کنندگان خدمات بیمه بلکه برای سرمایه‌گذاران نیز حیاتی است، زیرا این امر آنها را قادر می‌سازد تا آگاهانه قضاوت کنند. این قضاوت برای توانایی شرکت بیمه در جذب سرمایه بسیار مهم است. بدون اطلاعات کافی برای کمک به تصمیم‌گیری، بازیگران مختلف در تقاضای بیمه و زنجیره تامین ممکن است تصمیمات بهینه‌ای اتخاذ نکنند (Kabiru et al., 2012).

بر اساس مفاد آیین‌نامه شماره ۸۸ مصوب شورای عالی بیمه، موضوع گزارشگری و افشای اطلاعات از هم تفکیک شده‌اند. مفهوم گزارشگری اطلاعات به معنای گردآوری، مستندسازی، ثبت اطلاعات معتبر و تنظیم گزارش‌های مربوط توسط مؤسسه بیمه و ارسال آنها به نهاد ناظر (بیمه مرکزی ج.ا.ا) می‌باشد و افشای اطلاعات بیانگر انتشار عمومی اطلاعات توسط مؤسسه بیمه و یا نهاد ناظر طبق ضوابط این آیین‌نامه است. آیین‌نامه ۸۸ با عنوان "گزارشگری و افشای اطلاعات مؤسسات بیمه" مصوب شورای عالی بیمه، در حال حاضر مستند قانونی الزام افشای اطلاعات برای کلیه شرکت‌های بیمه است که در آن شرکت‌های بیمه موظف شده‌اند اطلاعاتی را در حوزه برنامه کسب و کار، راهبری شرکتی، مدیریت ریسک و توانگری مالی، وضعیت و عملکرد مالی مؤسسه به نهاد نظارتی بیمه مرکزی ج.ا.ا گزارش و علاوه بر این، در پایگاه اطلاع‌رسانی خود افشا نمایند (آیین‌نامه ۸۸ بیمه مرکزی، ۱۳۹۳). اگرچه، طبق اطلاعات منتشره در سالنامه بیمه سال ۱۴۰۲، بالغ بر ۸۷ درصد شرکت‌های بیمه، ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار هستند و مشمول رعایت دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان نیز می‌باشند.

کیفیت و سطح اطلاعات گزارش و افشا شده، از مهمترین عوامل تاثیرگذار بر شفافیت اطلاعات است. نهادهای نظارتی بیمه قوانین و مقرراتی برای افشای اطلاعات وضع کرده‌اند. انجمن بین‌المللی ناظران بیمه‌ای^۱ نهاد استانداردگذار جهانی در صنعت بیمه است و اعضای آن نهادهای نظارتی و قانونگذار از بیش از ۲۰۰ قلمرو واقع در ۱۴۰ کشور هستند که معرف تقریباً ۹۷ درصد حق بیمه تولیدی جهان هستند. یکی از اهداف اصلی این انجمن، تدوین و توسعه استانداردها و رهنمودهای نظارتی در صنعت بیمه است که جنبه‌های مختلفی از قبیل ارزیابی توانگری و مدیریت ریسک راهبری شرکتی را پوشش می‌دهد. علاوه بر این، دستورالعمل EC/۲۰۰۹/۱۳۸ اتحادیه اروپا که با عنوان توانگری II شناخته می‌شود، چارچوب نظارتی دقیقی برای شرکت‌های بیمه در کشورهای عضو اتحادیه اروپا فراهم می‌کند. با توجه به اهمیت گزارشگری و افشای اطلاعات برای نهاد نظارتی، بیمه

گذاران، سرمایه‌گذاران و سایر ذینفعان و ضرورت تعیین نمودن سطح افشای کافی، هدف نهایی پژوهش، تدوین مولفه‌های گزارشگری و افشا در صنعت بیمه ایران است. بدین منظور ابتدا مروری بر مقررات گزارشگری و افشای اطلاعات بیمه‌ای در سطح جهان انجام می‌شود. پس از استخراج اولیه مولفه‌های گزارشگری و افشا و شناسایی چالش‌های آیین‌نامه ۸۸، با استفاده از نظرات متخصصین، مولفه‌های افشا در ایران شناسایی می‌شود. نتایج این پژوهش جهت بازنگری در آیین‌نامه ۸۸ و تدوین چارچوب گزارشگری و افشا سودمند می‌باشد. بر این اساس، در ادامه ابتدا به مبانی نظری موضوع پرداخته شده و سپس روش‌شناسی پژوهش توضیح داده می‌شود. در نهایت تحلیل یافته‌ها و نتایج حاصل شده تشریح شده و براساس آن به جمع‌بندی و ارائه پیشنهادها پرداخته می‌شود.

مبانی نظری پژوهش

الزامات گزارش و افشا، هم برای نهادهای ناظر و هم برای عموم؛ جهت افزایش قابلیت مقایسه و هماهنگ‌سازی اطلاعات در راستای بهبود کارایی نظارت و تنظیم بازار است (توانگری II، ۲۰۱۵). افشای کامل، به موقع و باکیفیت اطلاعات مالی، به افزایش شفافیت این اطلاعات منجر شده و عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش می‌دهد (Kabiru et al., 2012). علاوه بر این، در صنعت بیمه توجه به مولفه‌های غیرمالی افشای اطلاعات در شرکت‌های مختلف، مورد تاکید قرار گرفته است. شرکت بیمه آلیانز^۲ که در سطح بین‌المللی فعالیت گسترده‌ای دارد، در پایگاه اطلاع‌رسانی رسمی خود، بُعد کیفی "رضایت مشتریان" را تحت گزاره "آلیانز با توجه کردن به نیازهای مشتریان در زمان درست و بهنگام، شکایات مشتریان خود را تا ۲۳ درصد کاهش داد" افشاء کرده است.

نظارت دولت بر معاملات بیمه‌ای برای حمایت از حقوق شهروندان ضروری است (Kayyal et al., 2021). در ایران، آیین‌نامه ۷۱ مصوب شورای عالی بیمه، برای حمایت از حقوق بیمه‌گذاران و افزایش اعتماد عمومی، افشای اطلاعات کامل و به موقع را الزام کرده است. افشای اطلاعات مالی شرکت‌ها می‌تواند در جلوگیری از ورشکستگی موثر باشد و به تصمیم‌گیری آگاهانه کمک نماید. انجمن بین‌المللی ناظران بیمه‌ای نیز دستورالعمل‌هایی برای اطمینان از رفتار منصفانه با مشتریان ارائه کرده است (Nematollahi et al., 2019).

کمیسیون نظارت مالی چین^۳، اصلاحاتی برای بهبود نظارت مالی و افشای عمومی اطلاعات شرکت‌های بیمه شامل افشای الزامات حاکمیت شرکتی، پایداری، مدیریت امنیت سایبری، و عملکرد شرکتی اخلاقی اعلام کرده است (Financial Supervisory Commission, 2022). امروزه رویکرد گزارشگری شامل افشای

³ Financial Supervisory Commission

¹ International Association of Insurance Supervisors (IAIS)

² Allianz

اطلاعات زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری نیز می‌شود (Mahmoudkhani et al., 2021).

مطابق آیین‌نامه ۸۸، ضرورت افشای اطلاعات از سه جنبه مورد تاکید قرار گرفته است: ۱- گزارشگری اطلاعات شرکت بیمه به نهاد نظارتی ۲- افشای اطلاعات توسط شرکت بیمه به عموم در پایگاه اطلاع‌رسانی شرکت و ۳- افشای اطلاعات توسط نهاد نظارتی (آیین‌نامه ۸۸ بیمه مرکزی، ۱۳۹۳). در بخش اول آیین‌نامه، کلیات، در بخش دوم گزارشگری موضوعات راهبری شرکتی، در بخش سوم گزارشگری مدیریت ریسک و توانگری مالی و در بخش چهارم گزارشگری وضعیت و عملکرد مالی ارائه شده است. در خصوص افشای اطلاعات به عموم، اطلاعاتی همراستا با اطلاعات گزارش شده به بیمه مرکزی، که در برخی موارد از قبیل سیاست‌های راهبری شرکتی و مدیریت ریسک کلی‌تر و اجمالی‌تر است، ارائه می‌گردد. نهایتاً بیمه مرکزی مکلف شده است مواردی همچون اخطارهای کتبی بیمه مرکزی، صدور، تعلیق و یا لغو پروانه فعالیت شرکت در یک یا چند رشته، گزارش وضعیت توانگری موسسه بیمه، انحلال، ورشکستگی و ادغام یا انتقال پرتفوی به سایر موسسات بیمه را در روزنامه‌های کثیرالانتشار یا پایگاه اطلاع‌رسانی خود افشا نماید.

با توجه به اینکه استانداردها و قوانین و مقررات ارائه شده توسط انجمن بین‌المللی ناظران بیمه و اتحادیه اروپا بخش مهمی از چارچوب مقرراتی ناظر بر کشورهای عضو را نمایندگی می‌کنند؛ در این پژوهش به الزامات تعیین شده در حوزه گزارشگری و افشا در قوانین و مقررات فوق پرداخته شده است. علاوه بر این، الزامات گزارشگری و افشای اطلاعات استرالیا و ژاپن (به عنوان نمایندگانی از آسیا) نیز بررسی شده است.

• انجمن بین‌المللی ناظران بیمه‌ای (IAIS)

انجمن بین‌المللی ناظران بیمه‌ای، یک نهاد جهانی است که در سال ۱۹۹۴ تأسیس شده و وظیفه نظارت بر صنعت بیمه را بر عهده دارد. این انجمن اصول اساسی بیمه^۱، را تصویب کرده و به‌طور منظم بازبینی می‌کند (Report of the 23rd A2ii, IAIS. 2017). دو اصل اساسی بیمه در زمینه گزارشگری و افشا، اصل ۹ و اصل ۲۰ است. - اصل ۹ بر فرآیندها و رویه‌های نظارتی برای بررسی و گزارشگری متمرکز است. نهاد نظارتی از نظارت خارج از محل^۲ و بازرسی در محل^۳ برای بررسی مواردی شامل کسب و کار هر بیمه‌گر؛ ارزیابی وضعیت مالی، رفتار کسب‌وکار، چارچوب راهبری شرکتی و نمایه کلی ریسک؛ و ارزیابی کسب‌وکار بیمه‌گر با رعایت قوانین مربوطه و الزامات نظارتی استفاده می‌کند (The Insurance Core Principles 9: Supervisory Review and Reporting. 2019).

- طبق اصل ۲۰، نهاد نظارتی باید بیمه‌گران را ملزم کند تا اطلاعات جامع و به موقعی را افشا کنند تا به بیمه‌گذاران و فعالین بازار، دیدگاه روشنی از فعالیت‌های تجاری، ریسک‌ها، عملکرد و وضعیت مالی خود ارائه دهند. این اطلاعات شامل موارد ذیل است: ۱. مشخصات شرکت: اطلاعات در خصوص ماهیت کسب‌وکار، ساختار راهبری، بخش‌های کلیدی و محیط فعالیت شرکت. ۲. چارچوب راهبری شرکتی: اطلاعات درباره ویژگی‌های کلیدی چارچوب، کنترل‌های داخلی و مدیریت ریسک. ۳. ذخایر فنی: اطلاعات در مورد مفروضات جریان نقدی، نرخ‌های تنزیل و روش‌های محاسبه ذخایر. ۴. ریسک‌های بیمه-گری: اطلاعات در مورد ماهیت، مقیاس، پیچیدگی و مدیریت ریسک‌های بیمه‌ای. ۵. ابزارهای مالی و سرمایه‌گذاری‌ها: اطلاعات در مورد طبقه‌بندی ابزارها و سرمایه‌گذاری‌ها، سیاست‌های مدیریت سرمایه‌گذاری و ارزش‌گذاری‌ها. ۶. ریسک‌های سرمایه‌گذاری: افشای ریسک‌های ارزی، بازار، اعتباری و تمرکز و مدیریت آنها. ۷. مدیریت دارایی-بدهی: مدیریت دارایی-بدهی در سطوح تجمیعی و تفکیکی، روش‌ها و مفروضات کلیدی مورد استفاده. ۸. کفایت سرمایه: اطلاعات درباره اهداف، سیاست‌ها و فرآیندهای مدیریت سرمایه و الزامات توانگری. ۹. ریسک نقدینگی: اطلاعات کمی و کیفی در مورد منابع و استفاده‌های نقدینگی و استراتژی‌های مدیریت آن. ۱۰. عملکرد مالی: تجزیه و تحلیل سودآوری، آمار خسارات، کفایت قیمت‌گذاری و عملکرد سرمایه‌گذاری. (The Insurance Core Principles 20: Public Disclosure. 2019)

• دستورالعمل اتحادیه اروپا (توانگری II)

سازمان بیمه و مستمری شغلی اروپا^۴ (EIOPA) یک نهاد نظارتی مالی اتحادیه اروپا است که نقش مهمی در تنظیم و نظارت بر صنعت بیمه در کشورهای عضو اتحادیه اروپا دارد. (Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council, 2009). دستورالعمل توانگری II به ایجاد شفافیت، ثبات مالی و حمایت از بیمه‌گذاران در سطح اتحادیه اروپا کمک می‌کند. این دستورالعمل شامل سه رکن است: الف) رکن اول الزامات کمی، از جمله قوانین ارزش‌گذاری دارایی‌ها و بدهی‌ها، ذخایر فنی، محاسبه سرمایه الزامی توانگری (بر اساس فرمول استاندارد یا مدل داخلی) و شناسایی وجوه موجود بیمه‌گر برای پوشش این الزامات. هدف از نظارت می‌بایست حمایت از بیمه‌گذاران و ذینفعان و حفظ ثبات مالی بوده و نظارت باید آینده‌نگرانه و مبتنی بر ریسک باشد. در شرایط خاص، نهادهای نظارتی می‌توانند شرکت را ملزم نمایند سرمایه خود را افزایش دهد. علاوه بر این، نظارت بر فعالیت‌های برون‌سپاری شده موسسات بیمه نیز ضروری است.

⁴ European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA)

¹ Insurance Core Principles (ICP)

² Off-site monitoring

³ On-site inspections

ب) رکن دوم الزامات مربوط به مدیریت ریسک و حاکمیت است و همچنین جزئیات فرآیند نظارت را برای مقامات ذیصلاح تعیین می کند. موسسات بیمه باید ساختار حاکمیتی مناسبی و سیستم های مدیریت ریسک قوی، سیستم های کنترل داخلی و حسابرسی داخلی موثر داشته باشند. موسسات باید خود ارزیابی دوره ای از ریسک ها و توانگری خود انجام دهند. وظایف اکچوئری نیز باید به طور مستقل انجام شود.

ج- رکن سوم به شفافیت، گزارش به نهادهای نظارتی و افشای عمومی می پردازد. موسسات بیمه باید سالانه گزارشی از توانگری و وضعیت مالی خود ارائه دهند که شامل شرح کسب و کار، سیستم حاکمیت، طبقه بندی ریسک ها، دارایی ها، ذخایر فنی و مدیریت سرمایه است. علاوه بر این، باید میانگین افزایش سرمایه و افزایش سرمایه های الزامی را سالانه به کمیته بیمه اروپا و بازنشتی شغلی¹ ارائه دهند و این اطلاعات به صورت عمومی افشا شوند. موسسات باید هر گونه تغییرات عمده ای که بر اطلاعات افشا شده تأثیر می گذارد را افشا کنند. در عین حال، می توانند از افشای اطلاعاتی که باعث آسیب رساندن به مزیت رقابتی یا نقض رازداری می شود، اجتناب کنند. موسسات باید سیستم ها و ساختارهای مناسب برای برآوردن الزامات افشا داشته باشند و گزارش توانگری و وضعیت مالی باید به تأیید نهاد نظارتی برسد (Solvency II Overview – Frequently asked questions, 2015).

• استرالیا

در استرالیا، مقررات مربوط به گزارشگری و افشای اطلاعات در صنعت بیمه توسط نهاد نظارتی احتیاطی (APRA)² و کمیسیون سرمایه گذاری و اوراق بهادار³ وضع می شود. نهاد نظارتی احتیاطی استرالیا، شرکت های بیمه را بر اساس اندازه و پیچیدگی به چهار سطح شامل شرکت های کوچک، شرکت های متوسط، شرکت گروه-های چندصنعتی یا چندملیتی و شرکت های دولتی که ناظر مستقیم آنها نیست، تقسیم می کند. مقررات به صورت کلی در چند گروه زیر قابل دسته بندی است: (۱) گزارشگری مالی شامل ارائه صورت های مالی و اطلاعات نظارتی تفصیلی در مورد عملیات آنها شامل کفایت سرمایه، انواع ریسک های در معرض، حق بیمه صادره، خسارات متحمل شده و قراردادهای اتکایی. (۲) گزارشگری کفایت سرمایه: بیمه گران باید نسبت های کفایت سرمایه خود را محاسبه و گزارش دهند تا اطمینان حاصل شود که دارای سرمایه کافی برای پوشش ریسک های خود هستند. استانداردهای احتیاطی حداقل سرمایه

الزامی⁴ را مشخص می کند و روش محاسبه نسبت های کفایت سرمایه را مانند چارچوب توانگری II برای بیمه گران عمومی تعیین می کند. (۳) گزارشگری مدیریت ریسک: بیمه گران باید روش های مدیریت ریسک خود شامل شناسایی، اندازه گیری، نظارت و مدیریت ریسک ها را گزارش دهند. این ممکن است شامل گزارشی در مورد ریسک صدور⁵، ریسک سرمایه گذاری، ریسک عملیاتی و ریسک تطبیق⁶ باشد. (۴). گزارشگری اتکایی: بیمه گران باید جزئیات قراردادهای اتکایی خود شامل نام بیمه گران اتکایی، انواع قراردادهای اتکایی و مبالغ قابل بازیافت از اتکایی ها را گزارش دهند.

(۵) گزارشگری رعایت استانداردهای احتیاطی: بیمه گران باید گزارش هایی در مورد پایبندی خود به استانداردهای احتیاطی نهاد نظارتی ارائه دهند. این گزارش ها شامل هر گونه تخلف یا نقص شناسایی شده و اقدامات اصلاحی که برای رفع آنها انجام شده است، می باشد.

(۶). افشای بازار: این اطلاعات شامل گزارش های سالانه، صورت های مالی، افشای رویدادها یا تغییرات مهم در عملیات کسب و کار و دیگر اطلاعات مربوطی است که ذینفعان را تحت تأثیر قرار می دهد.

• ژاپن

در ژاپن، نظارت بر صنعت بیمه توسط نهاد خدمات مالی⁷ (FSA) انجام می شود. این نهاد مسئولیت نظارت بر بانک ها، بورس و صنعت بیمه را بر عهده دارد. رهنمود جامع نظارت بر شرکت های بیمه شامل نقاط ارزیابی نظارتی بر راهبری، سلامت مالی، مدیریت ریسک و مناسب بودن کسب و کار شرکت های بیمه است.

الزامات گزارشگری و افشا بر موارد ذیل توجه دارد: ۱- گزارشگری مستمر اطلاعات حسابداری مالی و ریسک، ۲- افشای طرح های آزمون استرس، ۳- افشای سیاست عملیات اتکایی، ۴- افشای اطلاعات در مورد سیاست های مدیریت تضاد منافع و روش های مورد استفاده برای مدیریت آنها، ۵- افشای مسئولیت اجتماعی شرکتی، ۶- تحلیل حساسیت نسبت خسارت، ۷- تدوین و توسعه سیستم حفظ منافع مشتریان، ۸- افشای سازوکار پاداش (Comprehensive Guidelines for Supervision for Insurance Companies, 2021).

مروری بر پیشینه پژوهش

Kassamany et al., (2023) با بررسی رابطه افشای ریسک با نوسان بازده سهام و عملکرد مالی شرکت های بیمه در بریتانیا و

⁴ Minimum Capital Requirements

⁵ Underwriting risk

⁶ Compliance risk

⁷ Financial Services Agency

¹ Committee of European Insurance and Occupational Pensions (CEIOPS)

² Australian Prudential Regulation Authority (APRA)

³ Australian Securities and Investments Commission (ASIC)

کانادا، نشان داد که افشای اجباری و اختیاری ریسک، بر نقدشوندگی بازار و عملکرد مالی تأثیرگذار است. (Mokhtarof et al., 2021)

به مقایسه اطلاعات نسبت توانگری II و سود خالص در شرکت‌های بیمه پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که سرمایه‌گذاران بر این باورند که سودهای غیرمنتظره در مقایسه با نسبت توانگری غیرمنتظره دارای محتوای اطلاعاتی است. با این حال، بر اساس دستورالعمل توانگری II، هم سود غیرمنتظره و هم نسبت توانگری غیرمنتظره برای سرمایه‌گذاران دارای محتوای اطلاعاتی می‌باشد. بر اساس دستورالعمل توانگری II، توجه سرمایه‌گذاران تا حدی از اطلاعات سود به سمت اطلاعات توانگری معطوف می‌شود، لذا اطلاعات مرتبط با توانگری که مفهوم ریسک را مورد توجه قرار می‌دهد، می‌تواند یکی از مولفه‌های افشا در صنعت بیمه باشد. (Ullah et al., 2019)

با بررسی تأثیر مکانیزم‌های راهبری شرکتی بر افشای مسئولیت اجتماعی نشان داد که استقلال هیات‌مدیره و نسبت اعضای هیات‌مدیره زن، با حد افشای مسئولیت اجتماعی شرکتی در صنعت بیمه ارتباط مستقیمی دارد. اما مالکیت مدیریتی موجب کاهش گستره افشای مسئولیت اجتماعی در شرکت‌های بیمه می‌شود. (Malafrente et al., 2016)

بیمه اروپا، نشان داد که بیمه‌گران تمایل بیشتری به سرمایه‌گذاری در کمیت اطلاعات ریسک در مقایسه با کیفیت اطلاعات افشا در گزارش سالانه شرکت دارند، زیرا اطلاعات ریسک به افراد تحصیل‌کرده مالی سطح بالا ارائه می‌شود و به منابع کمتری نسبت به سرمایه‌گذاری در کیفیت گزارش سالانه نیاز دارد. همچنین، تحلیل‌ها بیانگر آن است که ویژگی‌های سطح بیمه‌گر از نظر اندازه و ذخایر فنی، و همچنین متغیرهای سطح کشور، به طور قابل توجهی بر میزان اطلاعات ریسک افشا شده تأثیر می‌گذارند. (Juhmani, 2014)

به بررسی عوامل تعیین کننده سطح افشای اطلاعاتی محیطی و اجتماعی شرکت‌ها در بحرین پرداختند. نتایج نشان داد که شرکت‌های بیمه و بانک‌ها بیشترین میزان افشا را در میان صنایع مختلف داشته‌اند و اهرم مالی و اندازه موسسه حساسی با سطح افشای اطلاعاتی رابطه معناداری داشته است. (Nematollahi et al., 2019)

به ارائه مدلی برای شفافیت اطلاعات مالی در صنعت بیمه ایران پرداختند. نتایج نشان داد که عوامل مالی بیمه‌ای با شفافیت اطلاعات مالی در صنعت بیمه رابطه معناداری دارد. علاوه بر این، افشای نسبت‌های اهرمی و ذخایر خسارات معوق بالاترین درجه اهمیت را دارا هستند. با استفاده از مدل این پژوهش به شکل کمی می‌توان میزان شفافیت اطلاعات مالی هر یک از شرکت‌های صنعت بیمه را اندازه‌گیری و رتبه‌بندی نمود. (Moradkhani et al., 2019)

به بررسی تأثیر افشای اجباری و اختیاری

اطلاعات بر ارزش شرکت در شرکت‌های بیمه پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج نشان داد افشا، یک عامل تأثیرگذار بر ارزش شرکت است، چراکه می‌تواند اطمینان سرمایه‌گذاران را برای بیان همه واقعیت‌های تجاری و مالی شرکت بیان کند؛ بنابراین این موضوع منجر به افزایش قیمت سهام شرکت و در پی آن افزایش ارزش شرکت و ثروت سهامداران می‌گردد. در نتیجه لازم است شرکت‌ها بیش از پیش در مورد میزان افشای اطلاعات حسابداری خود دقت کنند. با توجه به اینکه تاکنون پژوهش جامعی در خصوص ابعاد و مولفه‌های گزارشگری و افشا در صنعت بیمه ایران انجام نشده است، این پژوهش، به دنبال تدوین چارچوب گزارشگری و افشا در صنعت بیمه می‌باشد.

روش‌شناسی پژوهش

پارادایم مسلط بر پژوهش حاضر که از فلسفه پژوهشی تفسیرگرایی دنباله‌روی می‌کند، بر ساخت‌گرایی اجتماعی است. روش اتخاذ شده در پژوهش فعلی، روش مختلط (کیفی و کمی) است. مراحل انجام پژوهش حاضر در سه بخش تقسیم می‌گردد:

۱- مصاحبه با خبرگان صنعت بیمه پیرامون احصاء چالش‌های نظری و اجرایی آیین‌نامه ۸۸. جامعه آماری این مرحله متشکل از متخصصین در نهاد نظارتی و شرکت‌های بیمه می‌باشد. روش نمونه‌گیری گلوله برفی بوده و نمونه‌گیری تا زمان اشباع نظری ادامه یافت. ابزار گردآوری داده‌ها، مصاحبه و روش تحلیل، تحلیل محتوا می‌باشد. بر این اساس تعداد ۱۱ مصاحبه با خبرگان شامل ۳ نفر از مدیران و مشاوران بیمه مرکزی، ۲ نفر مدیرعامل شرکت‌های بیمه، ۳ نفر معاونین مالی و اداری/فنی، ۱ نفر مدیر حسابداری داخلی و ۲ نفر مدیر مالی انجام شد. متوسط زمان انجام هر مصاحبه ۵۰ دقیقه بوده است.

۲- شناسایی اولیه مولفه‌های افشا؛ در این مرحله با مطالعه مبانی نظری موجود که شامل قوانین و مقررات بین‌المللی است و تحلیل محتوای متون گردآوری شده، به تدوین مولفه‌های افشا پرداخته می‌شود. در این مرحله، گردآوری داده‌ها از طریق سندکاوی و روش تحلیل محتوا می‌باشد.

۳- بومی‌سازی و شناسایی مولفه‌های افشا در ایران؛ به منظور استخراج مولفه‌های افشا در ایران، به طراحی پرسش‌نامه بر اساس نتایج حاصل از مرحله اول و دوم اقدام شده و نظرات خبرگان جهت رسیدن به چارچوب مورد توافق آنان تحلیل می‌شود. جامعه آماری در این مرحله با تاکید بر ذینفعان این فرایند، متشکل از متخصصین در نهاد نظارتی

و شرکت‌های بیمه است. ابزار گردآوری داده، پرسشنامه و روش تحلیل، دلفی فازی است.

در پژوهش حاضر از طیف لیکرت ۵ درجه اعداد مثلث فازی جهت مقیاس‌بندی پاسخ‌ها استفاده می‌شود. با توجه به پرسش‌نامه طراحی شده و سوالات مندرج در آن و منطق طرح سوالات، از دو نوع طیف لیکرت ۵ درجه‌ای با عبارات کلامی متفاوت شامل کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم و کاملاً بااهمیت تا کاملاً بی‌اهمیت استفاده شده است. به منظور به‌کارگیری روش دلفی فازی، در پژوهش حاضر از اعداد فازی مثلثی برای فازی‌سازی متغیرهای کیفی استفاده می‌شود. عدد مثلث فازی با سه عدد حقیقی به صورت $F=(l,m,u)$ نمایش داده می‌شود. با توجه به متغیرهای کیفی استفاده شده در پژوهش حاضر جهت نظرخواهی از خبرگان، اعداد فازی متناظر آن تعریف شده است.

جدول 1: اعداد مثلث فازی متناظر طیف لیکرت 5 درجه

Table 1: Fuzzy numbers corresponding to the 5-point Likert scale

طیف کلامی جهت انعکاس نظرات خبرگان پیرامون مقوله‌های اصلی گزارشگری و افشا	طیف کلامی جهت انعکاس نظرات خبرگان پیرامون مقوله‌های فرعی گزارشگری و افشا	عدد فازی مثلثی متناظر
کاملاً موافق هستم	کاملاً بااهمیت	(1,1,0.75)
موافق هستم	بااهمیت	(1,0.75,0.5)
نظری ندارم	متوسط	(0.75,0.5,0.25)
مخالف هستم	بی‌اهمیت	(0.25,0.25,0)
کاملاً مخالف هستم	کاملاً بی‌اهمیت	(0,0,0.25)

پس از انتخاب طیف فازی مناسب، نظرات خبرگان جمع‌آوری و به صورت اعداد مثلث فازی ثبت می‌گردد. در گام بعد باید به جمع نظرات خبرگان پرداخت. در نوشتار حاضر از روش «میانگین فازی» استفاده شده است. به عبارت دیگر، جمع فازی نظرات π خبره برای

یک معیار خاص، میانگین حسابی مقادیر فازی l ، m و u تعیین شده برای هر خبره است.

سپس جهت فازی‌زدایی مقادیر فازی، از روش مرکز ثقل استفاده شده است و جهت غربال گزینه‌های اثرگذار، آستانه تحمل ۰.۷ ملاک تصمیم‌گیری بوده است. اگر مقدار حاصل از فازی‌زدایی دیدگاه جمع شده خبرگان، بزرگ‌تر از آستانه تحمل باشد، گزینه موردنظر به عنوان یک گزینه اثرگذار تایید می‌شود (AbuHamzeh., (2017).

پس از ارزیابی نظرات بر اساس معیار اول، در صورتی که مقدار فازی‌زدایی شده بیشتر از آستانه تحمل باشد، به بررسی میزان اجماع در خصوص سوال مورد نظر پرداخته می‌شود. مطابق با نظر چانگ و همکاران^۱ (۲۰۱۱) و ماناکاندان و همکاران^۲ (۲۰۱۷)، در صورتی که فاصله (d) محاسبه شده برای هر سوال توسط هر خبره، برای حداقل ۷۵ درصد از خبرگان، کمتر از ۰.۲ باشد، نظرات به اجماع رسیده و فرآیند متوقف می‌شود. جهت محاسبه فاصله بین اعداد فازی از روش ورتکس بر اساس فرمول ذیل استفاده می‌شود (Hayati., (2017):

$$d(a_{ij}b_{ij}c_{ij})(abc) = \sqrt{\frac{1}{3}[(a_{ij}-a)^2 + (b_{ij}-b)^2 + (c_{ij}-c)^2]}$$

نتایج و بحث

۱- شناسایی چالش‌های آیین‌نامه فعلی ۸۸

نتایج حاصل از تحلیل محتوای مصاحبه‌های انجام شده با متخصصین در خصوص چالش‌های آیین‌نامه ۸۸، در نگاره ۱ ارائه شده است. چالش‌ها در ۴ بُعد محتوای اطلاعات، نحوه مخابره اطلاعات و زمانبندی، تهیه، گردآوری و ارسال اطلاعات و ارزیابی اطلاعات توسط بیمه مرکزی و اثربخشی نظارت شناسایی شده است.

² Manakandan et al. (2017)

¹ Chang et al. (2011)

۱- محتوای اطلاعات

- عدم تعریف ویژگی‌های اطلاعات
  ۱. عدم تعریف اطلاعات بااهمیت
  ۲. توجه ناکافی به ویژگی‌های کیفی اطلاعات
  ۳. عدم تعریف اطلاعات محرمانه و توجه ناکافی در تشخیص اطلاعات محرمانه برای مقاصد گزارشگری و افشا
- گستره شاخص‌های گزارشگری و افشا
  ۱. عدم وجود وحدت رویه در اجرای آیین نامه
  ۲. عدم وجود دستورالعمل اجرایی برای تعیین دقیق عناصر گزارشگری و افشا
  ۳. عدم توجه به ویژگی‌های شرکت‌ها (اندازه، وضعیت عملیاتی و عملکرد، اتکایی/مستقیم)
  ۴. عدم سطح بندی اطلاعات با اهمیت
  ۵. عدم توجه به گزارشگری پایداری
  ۶. ناکافی بودن شاخص‌های راهبری شرکتی و مدیریت ریسک
  ۷. گذشته نگر بودن رویکرد غالب
- همپوشانی شاخص‌های گزارشگری و افشا با سایر آیین نامه‌ها و دستورالعمل‌ها

در جدول ۲، مطابق نتایج حاصل از پاسخ خبرگان به سوالات پرسش-
نامه و بر اساس ساختار مورد هدف جهت ارائه مقوله‌های گزارشگری
و افزایش اطلاعات در صنعت بیمه که مبتنی بر نظر جمعی و مورد

جدول ۱- اطلاعات جمعیت شناختی پاسخ دهندگان به پرسشنامه

متغیر	گروه	تعداد	درصد	متغیر	گروه	تعداد	درصد
سن	کمتر از ۳۰	-	-	تجربه کاری (مرتبط با بیمه)	کمتر از ۵ سال	۱	۴,۳۴٪
	۳۰-۴۰	۹	۳۹,۱۳٪		۵-۱۰ سال	۳	۱۳,۰۴٪
	۴۰-۵۰	۸	۳۴,۷۸٪		۱۰-۱۵ سال	۷	۳,۰۴۳٪
	بالتر از ۵۰	۶	۲۶,۰۸٪		بیشتر از ۱۵ سال	۱۲	۵۲,۱۷٪
رشته	حسابداری	۸	۳۴,۷۸٪	سمت کاری	مدیرعامل/عضو هیئت مدیره	۷	۳۰,۴۳٪
	مدیریت بیمه	۳	۱۳,۰۴٪		معاونت/قائم مقام	۶	۲۶,۰۸٪
	اقتصاد	۵	۲۱,۷۳٪		مدیر	۱	۴,۳۴٪
	مدیریت مالی	۳	۱۳,۰۴٪		سرپرست	۵	۲۱,۷۳٪
	سایر	۴	۱۷,۳۹٪		کارشناس ارشد	۲	۰,۸۶۹٪
	مالی	۹	۳۹,۱۳٪		کارشناس	۲	۰,۸۶۹٪
واحد	عمومی (مدیرعامل/ هیئت مدیره)	۱	۰,۴۳۴٪	جنسیت	مرد	۱۶	۶۹,۵۶٪
	فنی	۱۲	۵۲,۱۷٪		زن	۷	۳۰,۴۳٪
	سرمایه گذاری	۱	۰,۴۳۴٪	تحصیلات	کارشناسی ارشد	۱۱	۴۸,۸۲٪
					دکتر	۱۲	۵۲,۱۷٪

شماره	گزاره	عدد فازی زدایی شده			میانگین فازی	مقایسه با آستانه تحمل
		حد پایین	حد متوسط	حد بالا		
• مفاهیم بنیادی						
۱	اطلاعات از منظر آیین‌نامه، اطلاعاتی است که توانایی تاثیر بر تصمیمات نفعان مختلف را داشته باشد.	0.587	0.837	0.967	0.797	پذیرش
۲	مطابق با مفاهیم نظری گزارشگری، اطلاعات باید دارای خصوصیات کیفی باشد	0.500	0.750	0.935	0.728	پذیرش
۳	میزان موافقت با هر یک از ویژگی‌های زیر:					
الف	مربوط بودن	0.620	0.870	0.989	0.826	پذیرش
ب	قابل اتکا بودن	0.630	0.880	0.978	0.830	پذیرش
ج	قابل مقایسه بودن	0.565	0.815	0.946	0.775	پذیرش
د	قابل فهم بودن	0.587	0.837	0.957	0.793	پذیرش
۴	به منظور تطابق مفاهیم اساسی آیین‌نامه و تعیین نوع استفاده کننده، می‌توان از «عبارت گزارشگری اطلاعات با مقاصد نظارتی» به جای عبارت گزارشگری استفاده نمود.	0.435	0.663	0.848	0.649	رد
۵	با توجه به عدم تعیین نوع استفاده کننده از اطلاعات در عبارت افشای اطلاعات مندرج در آیین‌نامه و تفاوت در نوع این اطلاعات می‌توان از عبارت «افشای عمومی اطلاعات» استفاده نمود.	0.489	0.728	0.891	0.703	پذیرش
• اصول اساسی مرتبط با تعیین الزامات گزارشگری و افشای اطلاعات توسط نهاد ناظر						

۶	گزارشگری اطلاعات با مقاصد نظارتی از منظر آیین‌نامه باید فرآیندی پویا شامل مراحل زیر باشد.					
۶-۱	پذیرش	0.793	0.978	0.826	0.576	تدوین و استقرار چارچوبی دقیق برای بررسی و گزارشگری با مقاصد نظارتی
۶-۲	پذیرش	0.739	0.946	0.761	0.511	تدوین و اعمال برنامه‌های نظارتی بر موسسات بیمه.
۶-۳	پذیرش	0.717	0.891	0.750	0.511	نهاد ناظر باید رویه‌های مستندی را برای تجزیه و تحلیل و نظارت بر اطلاعاتی که دریافت می‌کند، داشته باشد
۶-۴	پذیرش	0.757	0.935	0.793	0.543	بازخورد و تبادل نظر میان نهاد ناظر و موسسات بیمه
۶-۵	پذیرش	0.707	0.891	0.739	0.489	مداخله شامل هر گونه اقدام پیشگیرانه، اصلاحی و تحریمی در صورت ضرورت
۶-۶	پذیرش	0.714	0.924	0.728	0.489	به روزرسانی چارچوب نظارت بر گزارشگری موسسه بیمه، تعدیل تواتر و شدت ارزیابی مطابق با برنامه‌های نظارتی نهاد ناظر
۶-۷	پذیرش	0.732	0.913	0.761	0.522	همکاری و هماهنگی با سایر ناظران مربوط (نظیر سازمان بورس اوراق بهادار و ...)
۷	رد	0.696	0.848	0.728	0.511	الزامات گزارشگری، باید با توجه به ساختار و شرایط کلی بازار و همچنین ماهیت، اندازه و پیچیدگی موسسه بیمه متفاوت باشد.
۸	پذیرش	0.707	0.891	0.728	0.500	سطح‌بندی اطلاعات بااهمیت و زمان‌بندی افشای اطلاعات متناسب با سطح‌بندی اطلاعات، می‌بایست مورد توجه قرار گیرد.
۹	پذیرش	0.732	0.913	0.761	0.522	در تعیین الزامات گزارشگری و افشاء، نهاد ناظر باید ملاحظات هزینه و منفعت را در نظر گیرد.
۱۰	پذیرش	0.783	0.946	0.826	0.576	نهاد ناظر باید رویه‌ها و دستورالعمل‌های مستندی برای تعیین الزامات گزارشگری و افشای اطلاعات (شامل تعیین محدوده دقیق اطلاعات، شیوه تهیه و اندازه‌گیری اطلاعات و ارائه) داشته باشد.
۱۱	پذیرش	0.750	0.924	0.783	0.543	نهاد ناظر باید روش‌های کمی و کیفی را برای ارزیابی رعایت الزامات پیاده‌سازی کند.
۱۲	پذیرش	0.750	0.924	0.783	0.543	نهاد ناظر باید نتایج حاصل از بررسی نظارتی پیرامون اطلاعات را به گونه‌ای مستند سازد که برای سایر واحدهای نظارتی در نهاد ناظر، قابل دسترس باشد.
۱۳	پذیرش	0.790	0.957	0.826	0.587	چارچوب حاکم بر گزارشگری با مقاصد نظارتی باید ناظر بر ارزیابی وضعیت موسسه بیمه از منظر کسب و کار، وضعیت مالی، رفتار کسب و کار و راهبری شرکتی باشد.
۱۴	پذیرش	0.822	0.978	0.870	0.620	چارچوب حاکم بر گزارشگری و افشای اطلاعات، باید شامل ارزیابی دقیق ریسک‌هایی باشد که بیمه‌گران در معرض آن هستند و ریسک‌هایی که بیمه‌گران ممکن است به بیمه‌گذاران، صنعت بیمه و توانگری مالی تحمیل کنند.
۱۵	پذیرش	0.819	0.989	0.859	0.609	چارچوب حاکم بر گزارشگری و افشای اطلاعات باید با شناسایی ریسک‌های جدید و روندهای نوظهور به روزرسانی شود.
۱۶	پذیرش	0.714	0.913	0.739	0.489	چارچوب گزارشگری و افشاء باید شامل دستورالعمل تکمیلی (تعریف دقیق‌تر هر عنصر گزارشگری، نحوه اندازه‌گیری، ارائه اطلاعات و...) باشد.
۱۷	پذیرش	0.783	0.957	0.815	0.576	نهاد ناظر باید موسسه بیمه را ملزم نماید که اطلاعات مربوط به تغییراتی که می‌تواند بر نمایه ریسک موسسه بیمه، وضعیت مالی، ساختار سازمانی، راهبری یا رفتار با مشتریان تاثیر بااهمیت بگذارد، به موقع ارائه شود.
۱۸	پذیرش	0.808	0.935	0.870	0.620	تعریف یک پایگاه اطلاعات جامع برای تسهیل دسترسی و اطلاع‌رسانی به بیمه‌گذاران و سایر ذینفعان و جلوگیری از تهیه چندین باره اطلاعات نیاز است.
۱۹	پذیرش	0.775	0.935	0.815	0.576	اطلاعات قبل از گزارش به نهاد ناظر و انتشار، باید به تایید مدیران ارشد برسد.
• شاخص‌های گزارشگری						
۲۰	میزان موافقت با هر یک از شیوه‌های ارزیابی ابعاد مختلف گزارشگری اطلاعات					
۱-۲۰	چارچوب راهبری شرکتی شامل مدیریت ریسک و سیستم‌های کنترل داخلی موسسه بیمه					
۱-۱-۲۰	پذیرش	0.736	0.935	0.761	0.511	تجزیه و تحلیل صورتجلسات هیئت مدیره و کمیته‌های آن
۲-۱-۲۰	پذیرش	0.797	0.967	0.837	0.587	تجزیه و تحلیل گزارش‌های ارائه شده توسط حساب‌رسان به هیئت مدیره و یا کمیته حسابرسی
۳-۱-۲۰	پذیرش	0.746	0.924	0.783	0.533	تجزیه و تحلیل اطلاعات از طریق ارتباط مستقیم با حساب‌رسان مستقل در خصوص نگرش اساسی پیرامون چارچوب راهبری شرکتی، محیط کنترلی و گزارشگری مالی موسسه بیمه
۴-۱-۲۰	پذیرش	0.764	0.957	0.793	0.543	تجزیه و تحلیل ساختار مالکیت و منابع تامین مالی
۵-۱-۲۰	پذیرش	0.804	0.967	0.848	0.598	ارزیابی استقلال و صلاحیت اعضای هیئت مدیره و مدیران ارشد در وظایف کنترلی و اثربخشی عملیات
۶-۱-۲۰	پذیرش	0.757	0.935	0.793	0.543	بررسی رویه‌های حسابداری به منظور ارزیابی صحت اطلاعات ارسالی به نهاد نظارتی و انطباق آن با مقررات

۷-۱-۲۰	ساختار سازمانی و مدیریت موسسه بیمه	0.435	0.685	0.859	0.659	رد
۸-۱-۲۰	تحلیل چارچوب مدیریت ریسک حداقل شامل اجزای زیر:					
۱-۸-۱-۲۰	بیانیه اشتباهی ریسک	0.511	0.761	0.924	0.732	پذیرش
۲-۸-۱-۲۰	استراتژی مدیریت ریسک	0.500	0.739	0.913	0.717	پذیرش
۳-۸-۱-۲۰	برنامه کسب و کار (شامل ریسک‌های بااهمیت سه سال آینده)	0.511	0.750	0.924	0.728	پذیرش
۴-۸-۱-۲۰	سیاست‌ها و رویه‌های پشتیبانی‌کننده‌ای که به روشنی نقش‌ها، مسئولیت‌ها، و ساختارهای گزارشگری رسمی را برای مدیریت ریسک‌های بااهمیت در کل شرکت، تعریف و مستند نموده‌اند.	0.500	0.739	0.913	0.717	پذیرش
۵-۸-۱-۲۰	فرایند ارزیابی داخلی کفایت سرمایه	0.511	0.761	0.924	0.732	پذیرش
۶-۸-۱-۲۰	سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت که در شرایط عادی و غیرعادی برای اندازه‌گیری، ارزیابی و گزارشگری ریسک‌های با اهمیت در کل شرکت کافی باشد	0.478	0.717	0.902	0.699	رد
۷-۸-۱-۲۰	فرایند بازبینی شرکت بیمه که اطمینان دهد چارچوب مدیریت ریسک در شناسایی، اندازه‌گیری، ارزیابی، گزارشگری، کنترل یا کاهش ریسک‌های بااهمیت موثر است.	0.576	0.826	0.978	0.793	پذیرش
۲-۲۰	ماهیت فعالیت و کسب و کار موسسه بیمه					
۱-۲-۲۰	تجزیه و تحلیل رشته‌های کسب و کار، نوع محصولات ارائه شده، بیمه شدگان و محل کسب و کار	0.554	0.804	0.946	0.768	پذیرش
۲-۲-۲۰	تجزیه و تحلیل مدل‌های توزیع (شبکه فروش)	0.435	0.685	0.880	0.667	رد
۳-۲-۲۰	تعامل با مدیریت جهت کسب اطلاعات و درک عمیق تر برنامه‌های تجاری فعلی و آتی	0.446	0.685	0.891	0.674	رد
۴-۲-۲۰	تجزیه و تحلیل قراردادهای بااهمیت	0.511	0.761	0.935	0.736	پذیرش
۵-۲-۲۰	تجزیه و تحلیل سیاست‌های فروش و بازاریابی موسسه بیمه به ویژه شرایط بیمه‌نامه و کارمزد پرداختی به واسطه‌ها	0.457	0.707	0.891	0.685	رد
۶-۲-۲۰	ارزیابی پوشش اتکایی از منظر توانگری مالی موسسه بیمه و ریسک‌های تحت پوشش	0.587	0.837	0.957	0.793	پذیرش
۲۰-۳	روابط با واحدهای تجاری خارجی					
۱-۳-۲۰	صورت‌های مالی حسابرسی شده و تعهدات خارج از ترازنامه	0.533	0.772	0.902	0.736	پذیرش
۲-۳-۲۰	تسویه مطالبات و محاسبه ذخایر فنی مطابق مقررات جاری	0.576	0.826	0.946	0.783	پذیرش
۳-۳-۲۰	تجزیه و تحلیل عملیات و نتایج مالی بر حسب رشته‌های کسب و کار	0.500	0.750	0.935	0.728	پذیرش
۴-۳-۲۰	سیاست سرمایه‌گذاری و دارایی‌های نگهداری شده برای پوشش ذخایر فنی	0.609	0.859	0.978	0.815	پذیرش
۵-۳-۲۰	ارزشیابی سرمایه‌گذاری‌های موسسه بیمه	0.565	0.815	0.924	0.768	پذیرش
۶-۳-۲۰	دعاوی له و علیه موسسه بیمه	0.489	0.728	0.902	0.707	پذیرش
۷-۳-۲۰	تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی پیش بینی شده در رابطه با آخرین نتایج و برنامه‌های مدیریتی	0.522	0.772	0.935	0.743	پذیرش
۴-۲۰	رفتار منصفانه موسسه بیمه با بیمه‌گذاران (مشتریان)					
۱-۴-۲۰	ارزیابی فرهنگ بیمه‌گر در رابطه با رفتار با مشتری از جمله میزانی که راهبری، حاکمیت، مدیریت عملکرد و استخدام موسسه بیمه، سیاست‌های رسیدگی به شکایات و شیوه‌های پاداش، فرهنگ رفتار منصفانه با مشتریان را نشان می‌دهد.	0.467	0.717	0.913	0.699	رد
۲-۴-۲۰	چگونگی شناسایی، مدیریت و کاهش تضاد منافع با مشتریان	0.478	0.728	0.913	0.707	پذیرش
۳-۴-۲۰	نحوه طراحی و توزیع محصولات برای اطمینان از برآوردن نیازهای مشتریان	0.467	0.717	0.913	0.699	رد
۴-۴-۲۰	کفایت، تناسب و به موقع بودن اطلاعات و توصیه‌های داده شده به مشتریان	0.467	0.685	0.870	0.674	رد
۵-۴-۲۰	بررسی مدیریت و زمانبندی خسارات و سایر پرداخت‌ها	0.565	0.804	0.913	0.761	پذیرش
۶-۴-۲۰	نحوه رسیدگی، تواتر و ماهیت شکایات، اختلافات و دعاوی با مشتریان	0.511	0.739	0.880	0.710	پذیرش
۲۱	جهت ارزیابی صحت و اعتبار اطلاعات، نهاد ناظر می تواند از خدمات حسابرسان مستقل و اکچوئری‌ها استفاده کند.	0.500	0.728	0.870	0.699	رد
۲۲	علاوه بر نظارت خارج از محل ، مکانیزم بازرسی در محل نیز می‌تواند استفاده شود.	0.446	0.685	0.859	0.663	رد
۲۳	نهاد ناظر هدف، محدوده و زمان و برنامه کاری بازرسی در محل برای موسسه بیمه را باید تعیین نماید.	0.446	0.696	0.891	0.678	رد
۲۴	نهاد ناظر می‌بایست در اسرع وقت در مورد یافته‌های مربوط به بررسی نظارتی و نیاز به هر گونه اقدام پیشگیرانه یا اصلاحی با موسسه بیمه مذاکره کند.	0.489	0.728	0.902	0.707	پذیرش
• شاخص‌های افشای عمومی اطلاعات						
۲۵	میان گزارشگری با هدف نظارتی، با افشای عمومی اطلاعات تفاوت وجود دارد. این تفاوت‌ها باید در صورت امکان در اطلاعات گزارش شده، توضیح داده شود.	0.457	0.696	0.891	0.681	رد

۲۶	نهاد ناظر در تعیین الزامات افشا باید تعادل مناسبی میان نیاز به افشای معنادار و حفاظت از اطلاعات محرمانه ایجاد کند.	0.543	0.772	0.924	0.746	پذیرش
۲۷	نهاد ناظر در تدوین الزامات افشا باید بررسی کند که این افشاها:					
۱-۲۷	در دسترس و به روز باشد	0.533	0.772	0.913	0.739	پذیرش
۲-۲۷	جامع، قابل اتکا و معنادار باشد.	0.576	0.815	0.935	0.775	پذیرش
۳-۲۷	میان بیمه‌گران مختلف فعال در بازار مشابه، قابل مقایسه باشد.	0.587	0.826	0.946	0.786	پذیرش
۴-۲۷	دارای ثبات رویه باشد.	0.554	0.793	0.935	0.761	پذیرش
۵-۲۷	تجمیع یا تفکیک شود تا اطلاعات مفید مبهم نباشد.	0.554	0.804	0.935	0.764	پذیرش
۲۸	تا چه میزان با ابعاد افشای عمومی اطلاعات به شرح ذیل موافق هستید:					
۱-۲۸	مشخصات شرکت	0.598	0.848	0.957	0.801	پذیرش
۱-۱-۲۸	ماهیت کسب و کار شرکت	0.522	0.761	0.913	0.732	پذیرش
۲-۱-۲۸	ساختار راهبری شرکت	0.500	0.750	0.935	0.728	پذیرش
۳-۱-۲۸	بخش‌های کلیدی کسب و کار	0.500	0.750	0.924	0.725	پذیرش
۴-۱-۲۸	محیط خارجی که شرکت در آن فعالیت می‌کند	0.435	0.674	0.870	0.659	رد
۵-۱-۲۸	استراتژی‌های دستیابی به اهداف	0.500	0.739	0.935	0.725	پذیرش
۲-۲۸	چارچوب راهبری شرکتی	0.533	0.783	0.924	0.746	پذیرش
۱-۲-۲۸	اطلاعات جامع در خصوص کنترل‌های داخلی	0.413	0.652	0.848	0.638	رد
۲-۲-۲۸	اطلاعات جامع در خصوص نظام مدیریت ریسک	0.500	0.739	0.902	0.714	پذیرش
۳-۲-۲۸	نحوه سازماندهی فعالیت‌های کلیدی تجاری و عملکردهای کنترلی و مکانیزم مورد استفاده توسط هیئت مدیره برای نظارت بر این فعالیت‌ها	0.467	0.717	0.902	0.696	رد
۴-۲-۲۸	خط مشی فعالیت برون سپاری شده و نحوه نظارت بر آن	0.446	0.685	0.880	0.670	رد
۳-۲۸	ذخایر فنی	0.543	0.783	0.913	0.746	پذیرش
۱-۳-۲۸	نحوه محاسبه ذخایر فنی و ارائه آن در صورت مالی	0.598	0.837	0.935	0.790	پذیرش
۲-۳-۲۸	سهم بیمه‌گران اتکایی از ذخایر فنی	0.522	0.772	0.913	0.736	پذیرش
۳-۳-۲۸	مفروضات استفاده شده در محاسبه ذخایر فنی و هر گونه تغییر در آنها با ذکر دلایل	0.565	0.815	0.946	0.775	پذیرش
۴-۳-۲۸	سناریوهای احتمالی و مدل‌های مورد استفاده جهت محاسبه ذخایر فنی	0.500	0.739	0.913	0.717	پذیرش
۴-۲۸	ابزارهای مالی و دیگر سرمایه‌گذاری‌ها	0.554	0.804	0.957	0.772	پذیرش
۵-۲۸	ریسک‌های در معرض بیمه‌گری	0.587	0.837	0.957	0.793	پذیرش
۱-۵-۲۸	ماهیت، مقیاس و پیچیدگی ریسک‌های ناشی از قراردادهای بیمه	0.565	0.815	0.967	0.783	پذیرش
۲-۵-۲۸	اهداف و سیاست‌های مدیریت ریسک بیمه‌گر	0.511	0.761	0.935	0.736	پذیرش
۳-۵-۲۸	مدل‌ها و تکنیک‌های مدیریت ریسک (شامل فرآیندهای صدور)	0.576	0.826	0.957	0.786	پذیرش
۴-۵-۲۸	تمرکز ریسک بیمه بر حسب حوزه جغرافیایی، بخش اقتصادی و ..	0.500	0.739	0.924	0.721	پذیرش
۵-۵-۲۸	استفاده از بیمه اتکایی یا سایر اشکال انتقال ریسک شامل عناصر اطلاعاتی ذیل:					
۱-۵-۵-۲۸	کیفیت اعتباری بیمه‌گران اتکایی	0.543	0.793	0.946	0.761	پذیرش
۲-۵-۵-۲۸	تمرکز ریسک اعتباری دارایی‌های بیمه اتکایی	0.554	0.804	0.957	0.772	پذیرش
۳-۵-۵-۲۸	ماهیت و میزان وثیقه نگهداری شده در برابر دارایی‌های بیمه اتکایی	0.478	0.728	0.913	0.707	پذیرش
۴-۵-۵-۲۸	توسعه دارایی‌های بیمه اتکایی در طول زمان	0.500	0.750	0.924	0.725	پذیرش
۵-۵-۵-۲۸	تجزیه سنی مطالبات از بیمه‌گران اتکایی در مورد خسارت‌های تسویه شده	0.543	0.783	0.913	0.746	پذیرش
۶-۵-۲۸	تعداد بیمه‌گران اتکایی و ارائه نسبت‌های تمرکز (نسبت مجموع حق بیمه‌های واگذاری به بزرگترین بیمه‌گران اتکایی به کل حق بیمه اتکایی واگذاری)	0.467	0.707	0.902	0.692	رد
۶-۲۸	ریسک‌های در معرض سرمایه‌گذاری	0.533	0.783	0.913	0.743	پذیرش
۱-۶-۲۸	ریسک نرخ ارز	0.554	0.804	0.935	0.764	پذیرش
۲-۶-۲۸	ریسک بازار	0.576	0.826	0.957	0.786	پذیرش
۳-۶-۲۸	ریسک اعتباری	0.543	0.793	0.935	0.757	پذیرش
۴-۶-۲۸	ریسک تمرکز	0.522	0.772	0.946	0.746	پذیرش
۵-۶-۲۸	خرید و فروش‌های انجام شده در طول یک دوره گزارشگری برای هر طبقه دارایی	0.533	0.783	0.935	0.750	پذیرش
۶-۶-۲۸	سیاست شرکت در خصوص استفاده از ابزارهای مشتقه برای پوشش ریسک سرمایه‌گذاری	0.565	0.815	0.967	0.783	پذیرش
۷-۶-۲۸	استفاده از آزمون‌های استرسی یا تحلیل حساسیت در خصوص اثرات ریسک‌های سرمایه‌گذاری	0.533	0.783	0.935	0.750	پذیرش

۲۸-۶-۸	مدل، فرآیند و انواع مفروضات مورد استفاده	0.467	0.728	0.913	0.703	پذیرش
۲۸-۷-۷	ریسک‌های نقدینگی	0.598	0.837	0.957	0.797	پذیرش
۲۸-۷-۱	اطلاعات کمی در مورد منابع و استفاده‌های بیمه‌گر از نقدینگی، با ملاحظه ویژگی‌های نقدشوندگی دارایی‌ها و بدهی‌ها	0.489	0.739	0.924	0.717	پذیرش
۲۸-۷-۲	اطلاعات کیفی در خصوص ریسک‌های نقدینگی، استراتژی‌های مدیریت، سیاست‌ها و فرآیندهای موسسه بیمه	0.413	0.663	0.880	0.652	رد
۲۸-۷-۳	رویدادهای قابل پیش بینی تأثیرگذار بر بهبود یا وخامت وضعیت نقدینگی	0.478	0.717	0.924	0.707	پذیرش
۲۸-۸-۸	مدیریت دارایی-بدهی	0.587	0.826	0.935	0.783	پذیرش
۲۸-۸-۱	مدیریت دارایی-بدهی در سطح تجمیعی و تفکیکی	0.489	0.739	0.924	0.717	پذیرش
۲۸-۸-۲	مفروضات کلیدی مورد استفاده در اندازه‌گیری دارایی‌ها و بدهی‌ها	0.478	0.728	0.913	0.707	پذیرش
۲۸-۸-۳	هر سرمایه و یا ذخایری که در نتیجه عدم تطابق بین دارایی‌ها و بدهی‌ها نگه داشته می‌شود	0.522	0.772	0.946	0.746	پذیرش
۲۸-۹-۹	کفایت سرمایه (توانگری)	0.652	0.902	0.967	0.841	پذیرش
۲۸-۹-۱	اهداف، سیاست‌ها و فرآیندهای شرکت بیمه برای مدیریت سرمایه و ارزیابی کفایت سرمایه	0.576	0.815	0.924	0.772	پذیرش
۲۸-۹-۲	اطلاعات در خصوص الزامات توانگری	0.543	0.783	0.913	0.746	پذیرش
۲۸-۹-۳	سرمایه موجود برای پوشش الزامات سرمایه نظارتی	0.543	0.772	0.913	0.743	پذیرش
۲۸-۱۰-۱۰	عملکرد مالی	0.598	0.837	0.946	0.793	پذیرش
۲۸-۱۰-۱	تجزیه و تحلیل سودآوری بر حسب رشته‌های کسب و کار و ...	0.500	0.728	0.902	0.710	پذیرش
۲۸-۱۰-۲	آمار خسارت شامل تعداد خسارت، میانگین اندازه خسارت، توسعه خسارت	0.554	0.793	0.935	0.761	پذیرش
۲۸-۱۰-۳	عملکرد سرمایه‌گذاری	0.598	0.837	0.946	0.793	پذیرش
۲۸-۱۰-۴	نسبت‌های مالی متداول در حوزه مورد فعالیت موسسه بیمه	0.576	0.815	0.946	0.779	پذیرش
۲۸-۱۱-۱۱	پایداری شرکتی	0.663	0.913	0.989	0.855	پذیرش
۲۸-۱۱-۱	بعد اقتصادی	0.533	0.761	0.902	0.732	پذیرش
۲۸-۱۱-۲	بعد زیست محیطی	0.489	0.728	0.913	0.710	پذیرش
۲۸-۱۱-۳	بعد اجتماعی	0.467	0.707	0.891	0.688	رد

جمع بندی و پیشنهادها

این پژوهش به دنبال تدوین چارچوب و مولفه‌های گزارشگری و افشای اطلاعات در صنعت بیمه است. پس از شناسایی چالش‌های آیین‌نامه ۸۸، پرسشنامه‌ای با ۲۸ گزاره اصلی در سه بعد "مفاهیم بنیادی"، "اصول اساسی در تعیین الزامات گزارشگری و افشای اطلاعات و فرآیند بررسی و ارزیابی توسط نهاد ناظر" و "شاخص‌های گزارشگری و شاخص‌های افشای عمومی اطلاعات" طراحی شد.

از منظر "مفاهیم بنیادی"، اطلاعات باید مربوط، قابل اتکا، قابل مقایسه و قابل فهم باشد. تغییر "افشای اطلاعات" به عبارت "افشای عمومی اطلاعات" مورد اجماع متخصصین قرار گرفت تا تفاوت در هدف ارائه اطلاعات مشخص شود. از منظر "اصول اساسی در تعیین الزامات گزارشگری و افشا"، تدوین چارچوب دقیق و مستند برای نظارت، ارتباط مستمر میان نهاد ناظر و موسسات بیمه و مداخله بیمه مرکزی شامل هر گونه اقدامات پیشگیرانه، اصلاحی و تحریمی در صورت نیاز سودمند است. جهت جلوگیری از گردآوری چندین باره اطلاعات برای نهادهای نظارتی مختلف، همکاری بیمه مرکزی با سایر ناظران و مراجع مربوط مانند سازمان بورس و اوراق بهادار نیاز است. خبرگان تأکید دارند که اطلاعات بااهمیت باید سطح‌بندی شود و زمان‌بندی افشای این اطلاعات باید بر اساس سطح‌بندی آن‌ها تعیین گردد. چارچوب حاکم بر

گزارشگری با مقاصد نظارتی باید شامل ارزیابی وضعیت کسب‌وکار، مالی، رفتار کسب‌وکار و راهبری شرکتی موسسات بیمه باشد. خبرگان بر این باورند که چارچوب گزارشگری و افشای اطلاعات باید شامل ارزیابی دقیق ریسک‌هایی باشد که بیمه‌گران در معرض آن‌ها هستند و باید با شناسایی ریسک‌های نوظهور به روز شود. چارچوب مذکور باید شامل دستورالعمل تکمیلی باشد تا اجرای الزامات توسط موسسات بیمه تسهیل شود و به قابلیت مقایسه کمک کند. موسسات بیمه باید به موقع اطلاعات مربوط به تغییرات مهمی که می‌تواند بر نمایه ریسک، وضعیت مالی، ساختار سازمانی و رفتار با مشتریان تأثیر بگذارد، ارائه دهند. آن‌ها بر نیاز به تعریف یک پایگاه اطلاعات جامع برای تسهیل دسترسی و اطلاع‌رسانی به بیمه‌گذاران و سایر ذینفعان و جلوگیری از تهیه چندین باره اطلاعات تأکید دارند. علاوه بر این، اطلاعات قبل از گزارش به نهاد ناظر و انتشار، می‌بایست به تایید مدیران ارشد برسد.

از منظر شاخص‌های گزارشگری، خبرگان در خصوص چارچوب راهبری شرکتی شامل مدیریت ریسک و سیستم‌های کنترل داخلی، بر اهمیت تجزیه و تحلیل صورتجلسات هیات‌مدیره، گزارش‌های حسابرسان به هیات‌مدیره و کمیته حسابرسی، ارتباط مستقیم نهاد نظارتی با حسابرسان مستقل، تجزیه و تحلیل ساختار مالکیت و منابع تامین مالی، و ارزیابی استقلال و صلاحیت اعضای هیئت‌مدیره و بررسی رویه‌های حسابداری

جهت ارزیابی صحت اطلاعات مالی تاکید دارند. خبرگان بر اهمیت گزارش‌گری چارچوب مدیریت ریسک که حداقل شامل بیانیه اشتباهی ریسک، استراتژی مدیریت ریسک، برنامه کسب‌وکار شامل ریسک‌های بااهمیت سه سال آتی، سیاست‌ها و رویه‌های پشتیبانی‌کننده و فرایند ارزیابی داخلی کفایت سرمایه و فرایند بازبینی توسط شرکت بیمه برای اطمینان از کارایی چارچوب مدیریت ریسک باشد، اجماع نظر نمودند.

خبرگان بر اهمیت گزارش روابط با واحدهای تجاری خارجی، مشتمل بر تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی حسابرسی شده، تسویه مطالبات و محاسبه ذخایر فنی، عملیات و نتایج مالی بر حسب رشته‌های کسب و کار، سیاست‌های سرمایه‌گذاری و دارایی‌های نگهداری شده برای پوشش ذخایر فنی، ارزشیابی سرمایه‌گذاری‌ها، دعاوی له و علیه موسسه بیمه، و صورت‌های مالی پیش‌بینی شده توافق دارند. این توافق نشان‌دهنده اهمیت جامعیت در ارزیابی و تحلیل‌های مالی و عملیاتی در موسسات بیمه می‌باشد. گزارش‌گری در خصوص رفتار منصفانه شرکت بیمه با بیمه‌گذاران شامل چگونگی شناسایی، مدیریت و کاهش تضاد منافع با مشتریان، بررسی مدیریت و زمان‌بندی پرداخت خسارات، و نحوه رسیدگی، تواتر و ماهیت شکایات، اختلافات و دعاوی با مشتریان مورد اجماع قرار گرفت که این موضوع نشان‌دهنده اهمیت تعامل منصفانه و مدیریت مؤثر روابط با مشتریان در موسسات بیمه می‌باشد.

برای افشای عمومی، شاخص‌های مشخصات شرکت، چارچوب راهبری شرکتی، ذخایر فنی، ابزارهای مالی و دیگر سرمایه‌گذاری‌ها، ریسک‌های بیمه‌گری، سرمایه‌گذاری و نقدینگی، مدیریت دارایی و بدهی، کفایت سرمایه (توانگری)، عملکرد مالی و پایداری شرکتی تایید شد. افشای عمومی اطلاعات مربوط به ریسک‌های بیمه‌گری شامل ماهیت، مقیاس و پیچیدگی ریسک‌های ناشی از قراردادهای بیمه، سیاست‌های مدیریت ریسک بیمه‌گر، مدل‌ها و تکنیک‌های مدیریت ریسک، تمرکز ریسک بیمه بر اساس حوزه جغرافیایی، استفاده از بیمه اتکایی برای ذینفعان سودمند است. از نظر خبرگان افشای اطلاعات در خصوص ریسک‌های سرمایه‌گذاری مشتمل بر ریسک نرخ ارز، ریسک بازار، ریسک اعتباری، ریسک تمرکز، خرید و فروش‌های انجام شده در طول یک دوره گزارش‌گری، سیاست شرکت در خصوص استفاده از ابزارهای مشتقه برای پوشش ریسک سرمایه‌گذاری، استفاده از آزمون‌های استرس یا تحلیل حساسیت، مدل‌ها و مفروضات مورد استفاده اهمیت دارد.

افشای اطلاعات کمی در مورد منابع و نحوه استفاده از نقدینگی و رویدادهای آتی تأثیرگذار بر بهبود یا وخامت وضعیت نقدینگی در حوزه ریسک‌های نقدینگی، مدیریت دارایی-بدهی در سطح تفکیکی و تجمیعی، مفروضات اندازه‌گیری دارایی و بدهی برای اهداف مدیریت دارایی و بدهی، و نگهداشت سرمایه و ذخایر ناشی از عدم تطابق دارایی و بدهی سودمند است. بیمه‌گذاران و سایر ذینفعان از افشای اطلاعات در خصوص کفایت سرمایه مشتمل بر اهداف و سیاست‌های شرکت بیمه برای مدیریت سرمایه و ارزیابی کفایت سرمایه، الزامات توانگری و سرمایه

موجود برای پوشش الزامات آن، و نهایتاً تجزیه و تحلیل سودآوری بر حسب رشته‌های کسب و کار، آمار خسارات و عملکرد سرمایه‌گذاری و نسبت‌های مالی متداول (در آیین‌نامه فعلی) بهره‌مند می‌شوند. نتایج این پژوهش جهت بازنگری در آیین‌نامه ۸۸ و تدوین چارچوب گزارش‌گری و افشا سودمند می‌باشد.

در راستای بهبود فرآیندهای نظارتی، افزایش شفافیت و کیفیت اطلاعات جهت مقاصد گزارش‌گری و افشا، پیشنهادات به شرح ذیل است:

- تعریف یک پایگاه اطلاعاتی جامع برای مقاصد گزارش‌گری و افشای عمومی اطلاعات
- سطح‌بندی اطلاعات و زمان‌بندی دقیق گزارش‌گری و افشا متناسب با آن
- بازنگری مولفه‌های گزارش‌گری و افشای عمومی اطلاعات
- تدوین دستورالعمل کاربردی برای آیین‌نامه، که مشخص‌کننده دقیق عناصر گزارش‌گری و افشا باشد، جهت ایجاد شفافیت بیشتر و افزایش قابلیت مقایسه بین موسسات بیمه.
- تدوین چارچوب نظارتی: طراحی و اعمال برنامه‌های نظارتی، تدوین دستورالعمل‌های مستند و روش‌های کمی و کیفی برای ارزیابی رعایت الزامات گزارش‌گری و افشا، ارتباط مستقیم با حسابرس، تعیین شرایط مداخله و به روز رسانی چارچوب نظارت
- توسعه ارتباط مستقیم با حساب‌رسان مستقل جهت روشن شدن برخی ابهامات
- توسعه ارتباط با سازمان بورس و اوراق بهادار جهت جلوگیری از گردآوری چندباره اطلاعات برای شرکت‌های بیمه پذیرفته شده در بورس
- برگزاری دوره آموزش و توانمندسازی کارکنان جهت ارتقاء دانش و مهارت‌های لازم برای گزارش‌گری و افشای اطلاعات
- تعیین شاخص‌های عملکردی مثبت در گزارش‌گری و افشا (از قبیل به‌هنگام نمودن گزارش‌ها و...) و شمول آنها در ارزیابی-های نهاد ناظر
- همکاری در تاسیس نهاد رتبه‌بندی خاص شرکت‌های بیمه
- استفاده از سوابق ارزیابی عملکرد مدیران شرکت‌های بیمه در تایید صلاحیت حرفه‌ای آنان
- الزام به بهبود سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت ریسک به منظور ارزیابی و کنترل موثرتر ریسک‌ها.

تعارض منافع

"نویسنده اعلام می‌کند که هیچ تضاد منافی در مورد انتشار تحقیق ثبت شده وجود ندارد. علاوه بر این، موارد اخلاقی از جمله سرقت ادبی، رضایت آگاهانه، رفتار نادرست، جعل و/یا جعل داده‌ها، انتشار مضاعف و یا سوء رفتار به طور کامل توسط نویسندگان رعایت شده است."

https://icl.ut.ac.ir/article_72365.html?lang=en

Kukoc, K. (1998). Information disclosure in a competitive insurance market-The government role. *The Geneva Papers on Risk and Insurance-Issues and Practice*, 23(2), 224-246.

Mahmoudkhani, M; Rahmani, A; Homayoun, S; Niakan, L,. (2021). Identifying Sustainability Reporting Components in the Insurance Industry. *Value and Behavioral Accounting*, 6(11), 187-216. (In Persian)

<https://aapc.khu.ac.ir/en>

Malafrente, I., Porzio, C., & Starita, M. G,. (2016). The nature and determinants of disclosure practices in the insurance industry: Evidence from European insurers. *International Review of Financial Analysis*, 45, 367-382.

Manakandan, S., Kumar, A., & Gopalan, M. (2017). A comprehensive approach to fuzzy set theory.

Moradkhani Melal, B; Jami, M; Sepehram, S,. (2019). The Impact of Mandatory and Voluntary Disclosure on Firm Value: Case Study of Insurance Companies Listed on Tehran Stock Exchange. *Social Security Quarterly*, 15(1), Winter 2019. (In Persian)

https://qjo.ssr.ir/article_112691.html?lang=en

Mokhtarof, S., Schoute, M., & Wielhouwer, J. L,. (2022). The information content of the Solvency II ratio relative to earnings. *Journal of Risk and Insurance*, 89(1), 237-266.

NAIC Model Law, Regulation, Guidelines and other Resources. (2023). National Association of Insurance Commissioners.

Nematollahi, A R; Darabi, R; Sarraf, F; Noorifard, Y,. (2019). Factors Affecting Financial Transparency in the Insurance Industry. *Management Accounting*, 12(42), Fall 2019. (In Persian)

https://iik.srbiau.ac.ir/article_17520.html?lang=en

Nematollahi, A R; Darabi, R; Sarraf, F; Noorifard, Y,. (2021). Presenting a Model for Financial Transparency in Iran's Insurance Industry. *Investment Knowledge*, 10(38). (In Persian)

<https://www.sid.ir/paper/198792/en>

Neuman, W. L,. (2014). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches*. Pearson Publication.

Report of the 23rd A2ii. (2017). IAIS Consultation Call Proportionate approaches to disclosure of information.

Solvency II Overview – Frequently asked questions, 2015.

The Insurance Core Principles 20: Public Disclosure. (2019). International Association of Insurance Supervisors.

The Insurance Core Principles 9: Supervisory Review and Reporting. (2019). International Association of Insurance Supervisors.

Ullah, M. S., Muttakin, M. B., & Khan, A,. (2019). Corporate governance and corporate social responsibility disclosures in insurance companies. *International Journal of Accounting & Information Management*.

AbuHamzeh, M. (2017). Adoption of Extensible Business Reporting Language (XBRL) in the Iranian National Tax Administration. PhD Dissertation in Accounting, Alzahra University.

Amini, M; Mohammadi, M,. (2019). Causal Relationship Between Information Disclosure and Marine Insurance Contract Conclusion. *Legal Research Quarterly*, 97. (In Persian)

https://lawresearchmagazine.sbu.ac.ir/article_86829_568effc23fc046c354dac3560802b673.pdf

Ahmadi, Nasibe. (2009). Introduction and Critique of the Delphi Method. *Social Sciences Monthly Book*. 22, 100-108.

Asgharpour, M.J. (2004). Multiple Criteria Decision Making. Tehran University, Iran.

Cheng, C.H., & Lin, Y,. (2002). Evaluating the best main battle tank using fuzzy decision theory with linguistic criteria evaluation. *European Journal of Operational Research*, 142(1), 174-186.

Comprehensive Guidelines for Supervision for Insurance Companies. (2021). Financial Service Agency.

Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council. (2009). The European Parliament and of the Council.

Financial Suoervisory Commission Republic of China (Taiwan), 2022.

Hajipour, M; Molaei, Y,. (2020). Pre-Contractual Disclosure Obligations of the Insured in Iranian and English Law. *Insurance Research Journal*, 35(2). (In Persian)

<https://www.sid.ir/paper/374569/en>

Hayati, N,. (2017). Developing an Environmental Accounting and Financial Reporting Framework. PhD Dissertation in Accounting, Alzahra University. (In Persian)

https://journals.srbiau.ac.ir/article_21906.html?lang=en

Juhmani, O,. (2014). Determinants of corporate social and environmental disclosure on websites: The case of Bahrain. *Universal Journal of Accounting and Finance*, 2(4), 77-87.

Kabiru, J. Mwangangi, G. (2012). Financial Reporting and Disclosure by Insurance Companies: Review of contemporary Practices.

Kassamany, T., Harb, E., Louhichi, W., & Nasr, M. (2023). Impact of risk disclosure on the volatility, liquidity and performance of the UK and Canadian insurance companies. *Competitiveness Review: An International Business Journal*, 33(1), 30-61.

Kayyal, M; Bagheri, M,. (2021). Market Regulation Tools in Iran's Insurance Industry. *Administrative Law Quarterly*, 8(26), Spring 2021. (In Persian)

<https://qjal.smtc.ac.ir/en>

Kayyal, M; Bagheri, M; Zarei, M H; Hashemi, S M,. (2019). Comparative Study of Insurance Regulation and Supervision Structure in the United States and Iran. *Comparative Law Studies*, 10(1), 279-295. (In Persian)